

A' ROMAI TSASZARI ES AP. KIRALYI FELSEG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBŐL Szeredán 21. Januáriusban 1789.

Azon egész Európában közönséges rend-kivül való szörnyü nagy hideg, melly miatt fok okos és oktalan állatok a' magok testek' melegitöl vég-képpen meg-fosztatni kéntelenittettek, már itt Bétsben 7 napoktól fogva tsak nem kellemetes Tavázi melegre változván, s' a' véghetetlen havat és jeget rész-szerint fel-olvasztván, rész-szerint a' Város egynéhány száz minden-napi dolgoisai által, 's ezen kivül megint egynéhány száz rabok által fel-vágotván; noha éjjel nappal szekerekkel hordják-ki a' Városból; de még-is olly nagy halas tókból állanak az uttzák, hogy némely alább fekvő helyeken térdig érő lutsokban kelletik vala farsánglanunk. — Ezen most említett szörnyü hidegről azt jegyzették-meg, hogy

ez nem csak edgyik, vagy másik részében vaia Európának olly kegyetlen, hanem annak mind a' négy szegeleteiben közönségesen, és olly állandó vala minden felé, melly még az emberek' emlékezetére nem történt. Olasz-országban (hól máskor csak nem egész Télen az ablakok alatt kötik a' Leányok a' Salavárit) csak nem utólsó határáig el-hatott. *Venezia* mellett egész *Mestretől* fogva a' Városig befagyott a' Tenger, melly 1709-diktől fogva nem történt. *Rómából* az iratik, hogy ott Dec. 27-dikétől fogva 30-dikig, iszfonyu szélveszek között, annyi véghetetlen hó hullott-le, hogy 52 esztendőktől fogva ehez hasonló példáról senki sem emlékezik; *Nápolyban* ez hasonló-képpen vólt, mely a' földnek azon a' részein, hól csak nem egész Télen kellemetes Tavaszi napok szoktanak lenni, igen különös történet. Olasz-országban a' hó miatt az utak járhatatlanok, és a' Posta e' miatt a' maga rend-szerint való útjából ki-állott. — Párisban és egész Frantzia-országban már Nov. 24-dikén meg-kezdett vala fogvni, 26-dikán már a' *Sájna* folyó vize, melly a' Frantzia-országi leg-nagyobb folyó vizek közzül edgy, Párison keresztül foly és a' Nagy *Britániai* Tengerben határozódik, meg-fogyott vala. Ez időtől fogva egészfen Jan. 3-dikáig szüntelen nevedvén a' hideg, már a' 18-dik gráditsot meg-haladta; melyhez hasonló hidegről Frantzia-országban még a' Kalendáriomok sem emlékeznek; mert még az egész Világ tudtára itten 1776-ban vala a' leg-nagyobb hideg, ezen-kivül, mely akkor-is csak 16 grádits fogokra lépett vala a' hideg merőben.

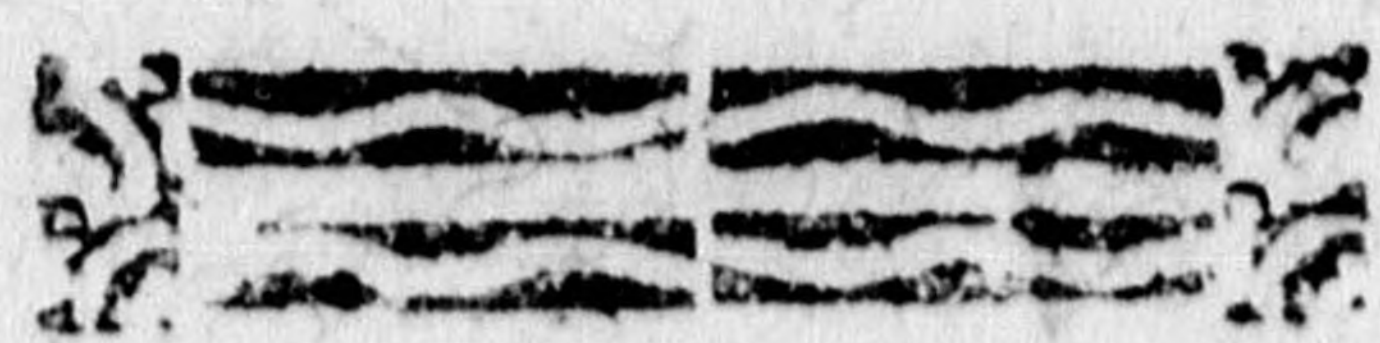

 Hazudott, és nagyon meg-tsaladtatott vala a' Kurir a' múlt elztendőben akkor, midön a' maga Érd. Olvasóinak azt igérete vala, hogy a' jövő Tavaszszal békeiség léfzen; mert a' Politikusok itélete, és a' következendöket ujjal mutagató környülállások-szerint, még most fog a' háború valójában elkezdödni. Az Oroszok *Bender*, mi pedig nem sokára *Belgrád'* kapuin fogung kotzogtatni. *Benderhez* már kemény ostrommal fogtanak; a' Budán fekött Pattantjus Sereg Pestre-által azért költöztett, hogy ha a' Dunának jege meg-találna gyengülni, vagy hirtelen áradás lenne-is, minden pertzenésben indulhasanak le-felé. — Nem igaz, hogy *Laudon* olly terhes beteg völna, mint közelebb költ Levelünkben irtuk vala; mert a' múlt Pénteken és Szombaton vidám tekintettel jelenék-meg abban a' Kaszármában, hol egynéhány 100 Réklutákat bizonyos Sergekhez osztának, és minden órán indúió félben vagyon a' Horvát-oroszági Táborhoz. — De mit látunk Bétsben a' *Leopold* Városban? Agyukkal, mazsarokkal és külömbb külömbb-féle ágyugollyóbifokkal meg-rakott szánokat és szekereket, mellyeket a' Tseh-oroszági 2 tudva lévő erősségekbe olly siettséggel költesztetnek, hogy minden Auszriai szekereseknek, a' napokban botsátott parantsolat-szerint, ide kelletik elé-állani — az edgyik fülét Lengyel-oroszágra szegezéndö Gallitziai Táborról azt irják, hogy alattamban gyülekezik-öszve — 's a' mi uagyobb már 3 napjától fogva azt sugdofsák némeltyek Bétsben, hogy a' Pruszszus Udvar bizonyoson hadat izent völna egy más Udvar ellen, bizonyos

fel-tételek alatt — Párisból 40-ezer fegyveres Francia vett parantsolatott, hogy mihelyt az idő enged *Weselnél* Táborba szálljanak — Svéd, Dán és Lengyel-országokban rejtekben van a' tűz, melly minden órán emészto lángot fog okádni — így láthatni mi-tsoda reménységünk lehet a' Békeiséghez. — Egy 27-dik Decemberben irt Nagy-Váradi Levél-szerint itt már a' Beteg és sebes-katonáknak száma 5000-re mégyen, kiknek fő Tisztelendő Káptolonbéli Pap Gróf *Forgáts* Ur önként, által-adta a' maga Palotáját, és az emberi és Papi szeretetnek gyümölsit csak nem másoknak bámulásokra termi ezek-eránt. — 847 Réklutákat vivén egy Tiszt Szegeden keresztül Temesvárra, 30-nak keze lába meg-fogyott. — Báró *Laudonról* azt írják és beszélik Bétsben, hogy ő Felsége Birodálombéli Grófi Rangot ajánlott volna néki. — Báró *Vukásovits* már a' maga Sergét nagyobb részén öszve-gyűjtötte, és a' hadi-gazdaságot folytató hivatal a' napokban 2000 legényre való köntöft inditta számára. — Némely Bétsi Levelek azt írják, hogy ő Felsége nem sokára Tseh-országba fogna útozni és onnan Bukovina-felé, Gróf *Hadik* pedig Báró *Laudonnal* edgyütt mennének a' Magyar-országi Táborhoz.

Bezzeg Orrosz fő-igazgató Vezér, *Hertzeg Potemkin* más formálog bánik *Otzakouban* a' maga hadi fogjaival! Hogy ezek a' drága kenyeret ingyen pe-emészszék, a' Várat és a' Várban lévő minden meg-romlott épületeket szorgalmatoson épitteti velek. — Az *Otzakovi* Tábornál vólt gyalogságnak nagyobb része ott maradott; a' Lovások *Élisábothgrad* felé

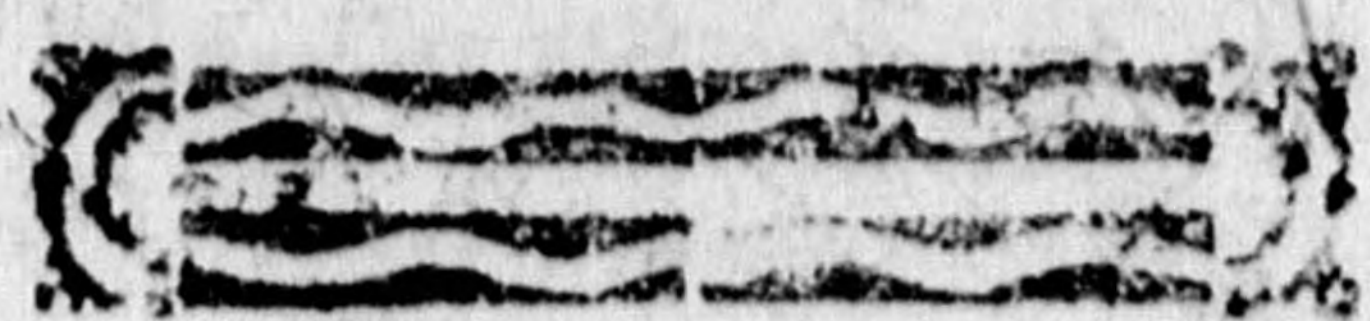
felé visszamentenek. A' hajós Seregnek edgyik része *Kerfon* felé, másik része pedig *Szebástopol*-felé Krimiába visszament, hogy ott teleljen. Otzakovat az ostromnak 3 esztendeig való ki-állásához készítettik. — Sok kemény tüzi-eszközök innen útban vagynak *Bender*-felé.

Mi a' mi hadi-fogjainkal még eddig egész emberi-szeretettel bántunk, kikről a' kegyelmes Felség olly rendelést tett vala, hogy ezeknek semmi fogyotkozások ne-légyen; de vallyon azon mi Konstantzinápolyban lévő 800-szánokozásra méltó Tiszteinekkel 's katonáinkal hogy fognak a' Törökök bántani, midön Otzakovnak meg-vétele közönségessé lesz Konstantzinápolyban? mint lesz a' fogságban lévő Orosz Követnek *Bulgakovnak* dolga? ez a' kérdés: mert ezen vad nemzet között ekkor még a' *Szúltánnak*-is nem elég bátorságos élete. — Azt írják némely Levelekben, hogy ezen nyomorútt Tsárisári fogjoknak számokra ő Felsége 12-ezer forintokat utósított volna magához a' *Szúltánhoz*, hogy ezeknek fogyotkozások potalódnék, és hogy a' *Szúltán* maga nem a' leg-vadabb ember az-is bizonyos; de hogy *Otzakov* meg-vételének hire rend-kivül-való rémulést és belső-zenebonát ne-okozna a' vad-nép között, azt nem lehet gondolni; azért mindég féltető, hogy ezen nyomorútt fogjainknak, azon irgalom-nélkül szükölködő meg-sebesített pogány szíveknek flastromául kelletik lenniük. — Már némely Konstantzinápolyból jött Levelek-szerint ugy értettük vala, hogy a' Moldovai vólt Hertzegnek *Ipsylandinak* itten fogságban vólt felesége és gyermekei 700-ezer forint.

forintokért annyira szabadságba helyheztenek va-
la, hogy bizonyos helyeken szabadon járhatnak va-
la : ezek Oszakovnak meg-vételével mind keferve-
sebb napokra fognak jutni. Hátha még nagyobbra
terjed a' dolog. — A' minthogy, azt írják Zemlin-
ből, hogy ujjonon kemény parantsolat érkezett,
hogy Zemlint és a' Száva-környékét elégséges öri-
zettel rakják-meg, széjjel szágodazó vigyázók állit-
tatsanak éjjel nappal a' Lovások között s. t. — —
Mindazok a' Batalionak, kik Téli-szálláson vólta-
nak, ujjonon parantsolatot vettének, hogy magokat
készen tartsák a' minden szempillantásban lehető
útozáshoz.

*Minden nap jönnek a' nem egészen kellemetes hi-
rek. 120-ezer főből álló Tábor fog menni a' Tseh-
országi és Morvai határ-szélekre, melyből egy Kor-
don vonatik Cseh-országban Egertől fogva egész
Morván, Gallitzián keresztül Podoliáig. Egy 2 hét
alatt többet fogunk hallani; mert már a' Párisi Ku-
rir tegnap-előtti meg-érkezék, és a' többi-is minden
órán meg-érkezik. Az ezektől hozott és hazandó
Levelek határoznak-meg fokot az efféle dologban. —
Valamit az Ujság-írók 's azok után mi-is a' Nagy
Vezérről és a' Kapután Basáról irtunk vala, mind
hazugság. A' Nagy-Vezér még eddig Silistriában
vagyon, és a' Tavaszi Tábor' eleségéről szorgalma-
toskodik; a' mint a' Konstantinápolyból jött Le-
velek bizonyítják. Várták vala ugyan az Ujj-eszten-
döre Konstantinápolyba; de a' Portánál az efféle
dolognak egy kitsiddég tsiklandófsotska lévén a' nya-
ka, ezt nem tselekedte 's nem-is tselekszi, mind ad-
dig,*

dig, míg a' Békeféség helyyre nem áll. De mikor áll helyyre? — Hertzeg *Potemkin* a' Felséges Tsászárhoz küldött azon Levelében, melyben *Otzakovnak* meg-vételét meg-irta vala, illy szókkal élt: „Ugy reménylem, a' mi ígéletünknek tellyesítésén, mellyet a' Felséges Tsászárné előtt tehetetlenséggel vádol vala, elége meg-győzöttetett Felséged. Meg-ígértük vala, hogy el-jön az idő, midön az egész Világ-előtt tehettségünket meg-fogjuk mutatni, és ígérem Felségednek, hogy addig a' jövő Tavaszi Táborával az ellenség' tsatázó mezejére ki-nem fog szállani, míg mi *Benderrel*-is készen lészünk — észszerint még héllya van a' Békeféségnek. De ha igazat talált mondani az a' *Pesti* Török fogoly, ki mellyére tett kézzel erőlti vala, hogy *Konstántzinápoly*-ban 30-ezer Tsászári katonák nagynak fogságban — ha nem igaz vólna is az, a' mit ezekről már egynéhány ízben értettünk, hogy örökös fogoly raboknak mind kész-pénzen el-adattanak légyen — még-is ezeknek sorfok a' mostani szerentsés *Otzakov* meg-vételével örökös szerentsétlenséggé fog válni. —

— — — — —

— — — — —

— — — A' rostába maradott. — — —

— — — — —

— — — — —

— — — — — Ne-panaszolkodjunk a' rendkivül-való hidegre, hátha ez az *Istennek* különös kegyelmes gondviselelése a' *Pestisnek* el-gátolása végett.

Béts. Itt a' Fársáng tsak ugy van, a' mint lehet — hire lints a' házolságnak — Minden szegeleten 2 aszfzony áll 3 gyerekekkel — minden 3 lépésre egy el-nyomorodott öreg-ember, vagy nyavallyáskodott ifjú kéri az alamisnát — Sokon kén-telenítettnek *Dáviddal* erőszakos alamisnához-is nyúl-ni — a' Házokat fényes nappal-is nem árt bé-zárva tartani s. t. — tsak esztendeje pedig, hogy hábo-runk vagyon. — A' hirtelen rend-kivül-való hidegre hirtelen meleg-idők lévén, itt a' nyavallyák kezdet-tenek uralkodni.

Lembergöl azt írják: „ Itt a' hideg és a' farkas most a' leg-veszedelmesebb ellenség — az első tsak meg-veszi, de a' másik meg-eszi az embert; senki sem bátorságos egyedül és fegyver-nélkül fényes nappal-is a' Helységeken - kívül járni; mert ezek itt tsor-dával járnak. Itt egy bizonyos Nemes-ember a' maga szolgálival tsak maga már 200 farkast lött. — A' Kormányazó-szék ki-hirdettette, hogy minden farkas-főért annyit ad, mint a' Porta szokott ad-ni egy ember-főért — az az: 1 arannyot. — Tsak illyenek 's ehez hasanlók most minden-felé a' Tu-dósittások. 14 napok alatt minden Kuriraink haza érkeznék — ugy véljük, hogy Ujsággal terméke-nyebb esztendejek az Ujság-íróknak nem vólt, mint 1789. — De minthogy már a' jövő Tavaszszal kén-telenítettik a' *Porta* az Oroszok ellen fordítani a' maga erejét, meg-örzi az *Isten* hazánkot az ége-téstől.

Sz. S.

(Tóldalék egy árkos Musával.)